

Høringsnotat til lovudkast på baggrund af betænkning 1491/2007

Dato: 9. oktober 2008
Dokument nr. 385279

Kirkeministeriet
1. Kontor
Sagsbehandler
Louise Pram Nielsen/ Eva Stilov

Høringsnotat

Høring af lovforslag på baggrund af betænkning 1491

Den 15. august 2007 offentliggjorde udvalget betænkning 1491 om "Folkekirkens lokale økonomi". Betænkningen indeholdt en række forslag til ændring af regler og strukturer med det formål at sikre et bedre greb om udgiftsudviklingen i folkekirken.

Betænkningen resulterede i 31 anbefalinger og forslag. *Anbefalingerne* er rettet mod menighedsråd og provstiudvalg og handler om initiativer, som man lokalt kan iværksætte. *Forslagene* er rettet mod de regelfastsættende myndigheder og kræver ændring af de eksisterende regler for menighedsrådenes og provstiudvalgenes virksomhed.

Menighedsråd, provstiudvalg, stifter samt en række organisationer og institutioner afgav i perioden fra 15. august til 7. december 2007 tilsammen 380 høringssvar til betænkningen. Med udgangspunkt i høring af betænkningen udarbejdede Kirkeministeriet et lovudkast (udkast til lovforslag). Lovudkastet implementerede de dele af betænkningen, der kræver lovændring med undtagelse af forslag nr. 8 om betinget ret til betjening i enhver kirke i folkekirken og forslag nr. 17 punkt 9 om valgbarhed for sognebåndsløse inden for samme ligningsområde. Disse to forslag blev udeladt af lovudkastet, da høringen over betænkningen viste stor modstand mod disse forslag.

I denne høringsrunde har høringssparterne således skulle forholde sig til de 12 tilbageværende punkter i lovudkastet, hvilket fordeles på 7 overskrifter. Derudover inddrages høringen af betænkningen i det omfang, den har relevans for lovudkastet.

Samlet set viser høringen, at der er generel opbakning til ændringerne i lov om folkekirkens økonomi i relation til en styrkelse af økonomiforvaltningen, men at der er flere forbehold til forslagene om ændring af medlemmernes ret til kirkelig betjening.

Det fremsatte lovforslag er som udgangspunkt identisk med det lovudkast, som har været sendt til høring. Hvor høringssvarene har givet anledning til ændring, er dette angivet i forlængelse af høringssvarene.

Det bemærkes dog, at enkelte bestemmelser i det fremsatte lovforslag har en anden ordlyd end den, der er angivet i tabellerne i forbindelse med høringen – i disse tilfælde, er der blot tale om en lovteknisk ændring af bestemmelserne, der således ikke er en direkte følge af høringssvarene, hvorfor disse ikke omtales nærmere.

Høringsprocessen

Den 23. juni 2008 blev lovudkastet på baggrund af betænkning 1491 offentliggjort på Kirkeministeriets hjemmeside samt fremsendt til Stiftsøvrighederne, biskopperne, en række organisationer og myndigheder. Ved høringsfristens udløb havde ministeriet modtaget 46 høringssvar.

Det fremgår af nedenstående tabel 1, hvordan høringssvarene fordeler sig på høringssparterne ved høringen af betænkningen i 2007 og ved høringen af lovudkastet på baggrund af betænkningen.

Tabel 1. Fordeling af høringssvar på høringssparter

	Høringssparter	Høring af lovudkastet 2008	Høring af betænkning 2007
MR	Menighedsråd	17	299
PRO	Provstiudvalg	7	30
ST	Stiftsøvrigheder og biskopper	12	10
	Organisationer bl.a.	3	13
LfM	- Landsforeningen af menighedsråd		
Pro.f.	- Provsteforeningen		
Præ.f	- Præsteforeningen		
Org	Faglige organisationer (bl.a. Kordegneforeningen og Foreningen af kirkegårdsledere)	2	9
Priv	Private (bl.a. Grundtvigsk forum, Kirkefondet og enkeltpersoner)	5	19
	I alt	46	380

De enkelte høringssparter er angivet med forkortelser i tabellerne i afsnittene nedenfor. Forkortelserne fremgår af tabel 1.

Responsen på høringssvarene præsenteres med en tabel over tilslutningen til de enkelte forslag.

Hvis mere end tre fjerdedele af de høringssvar (75%), som har taget generel eller konkret stilling til forslaget, er positive, så angives det med en grøn pil, som peger opad. Hvis under en fjerdedel (25%) af høringssvarene er positive over for forslaget angives det med en rød pil, som peger nedad. Høringssvar imellem de to yderpunkter angives med en gul pil, som peger delvist opad eller nedad afhængigt af, hvor i intervallet tilslutningen befinder sig, jf. tabel 2.

Tabel 2. Oversigt over trafiklys

Andel af positive svar	Trafiklys
Fra og med 75% og derover	↑
Fra og med 50% til 75%	↔
Fra og med 25% til 50%	↘
Under 25%	↓
Ingen tilkendegivelse	-

Det skal bemærkes, at høringssvarene i denne anden omgang er kendetegnet ved, at høringssparterne typisk kun har forholdt sig til enkelte punkter i lovudkastet, som de pågældende er særligt tilfreds eller utilfreds med og/eller har tilføjelser til. Det skal indledningsvist derfor uddybes, hvad der tæller med som positive høringssvar, og hvad der ikke tæller med:

- De høringssvar, hvor der er en generel tilslutning til de foreslåede ændringer, og som derudover evt. indeholder konkrete bemærkninger, tælles med som positive høringssvar, medmindre der angives konkret modstand. (Stifterne, Landsforeningen af Menighedsråd, Provsteforeningen og Præsteforeningen har forholdt sig til hele lovudkastet)
- Høringssvar, som konkret har nævnt punktet, og som enten direkte tilslutter sig eller ikke har bemærkninger til punktet i lovudkastet, tælles med som positive høringssvar. (Menighedsråd, provstier og organisationer har typisk kun forholdt sig til et enkelt punkt i lovudkastet)
- Høringssvar, som hverken indeholder en generel opbakning eller har særskilte bemærkninger til punktet, tælles ikke med under punktet og angives med et minus i tabellerne nedenfor (ingen tilkendegivelse).

Antallet af høringssvar til både lovudkastet og betænkningen fremgår af de enkelte afsnit.

Høringssvar

I det efterfølgende gennemgås høringssvar til de 12 punkter i lovudkastet. Hertil kommer de to punkter, som blev udeladt af lovudkastet som følge af høringen af betænkningen.

Det bør som nævnt bemærkes, at høringssvarene typisk indledes med en generel opbakning til arbejdet, der vedrører styrkelse folkekirkens økonomi. Det vurderes herunder, at lovudkastet udgør forbedringer og forenklinger, som er hensigtsmæssige for menighedsrådenes virksomhed. I visse tilfælde forholder man sig derudover til enkelte punkter i lovudkastet, men antallet af konkrete høringssvar er begrænset.

Nærværende gennemgang er opdelt i syv overskrifter, svarende til opdelingen i lovudkastet. Hvert punkt uddybes med en tabel, hvoraf den konkrete tekst i lovudkastet og den tilhørende beregnede procentvise opbakning til forslaget fremgår. Af tabellen fremgår tillige høringen af betænkningen for at give et samlet billede af tilslutningen til forslagene.

I forbindelse med gennemgangen angives det tillige, såfremt det fremsatte lovforslag adskiller sig fra lovudkastet som følge af høringssvarerne.

1. Betjening af medlemmerne

Der er to punkter i lovudkastet vedrørende betjening af folkekirkens medlemmer. Det tredje punkt er udeladt som følge af manglende opbakning til forslaget ved høringen af betænkningen.

Det første punkt vedrører retten til kirkelig betjening, hvortil der er afgivet 36 høringssvar og heraf tilsluttede 15 sig (42 pct.). Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvarer fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Ret til kirkelig betjening (Det endelige lovforslags § 1, nr.1)

Side 5

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§1.1	↓ 23%	↓ 20%	↔ 67%	↑ 100%	↑ 100%	↓ 0%	↑ 100%	↔ 40%	36

Ret til kirkelig betjening i sognemenighedens kirke, etableres i kraft af særlig tilknytning

Den særlige tilknytning, som giver ret til kirkelig betjening i sognemenighedens kirke, kan etableres i kraft af:

- 1) Tidligere bopæl i sognet.
- 2) Fritidsbolig i sognet.
- 3) Nære pårørende (forældre, søskende eller børn) boende i sognet.
- 4) Tilknytning til en institution i sognet.
- 5) Skolegang i sognet (for så vidt angår konfirmation).
- 6) Forældre, ægtefælle eller børn begravet på en kirkegård i sognet (for så vidt angår bisættelse).

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 119 høringssvar, heraf tilsluttede 67 sig svarende til 56 pct.

Kun et lille flertal af menighedsrådene støtter forslaget. Det har større opbakning blandt de andre høringssparter heriblandt stifterne, hvoraf flertallet støtter forslaget.

Mange menighedsråd ytrer bekymring for det efterspørgselspres, som dette forslag ville medføre for visse sogne. Dette støttes af Helsingør stift, hvor man frygter en "uhensigtsmæssig fordeling af præstearbejdet", hvilket stiftet også føler gælder for forslag nr. 8 og 9, jf. nedenfor.

Fra Haderslev Stift er kommentaren dog, at forslaget svarer til, "hvad man mange steder i forvejen praktiserer; nu kommer det bare til at gælde generelt."

Præsteforeningen frygter, at dette forslag kan "føre til en opløsning af sognemenigheden".

Københavns stift foreslår, at registrerede partners bopæl i sognet også bruges som kriterium for særlig tilknytning.

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 7.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der overvejende var tilslutning til forslaget i høringen af betænkningen, hvor 67 ud af 119 høringssvar (56 pct.) tilsluttede sig. Det var særligt de enkelte berørte menighedsråd, som vendte sig imod forslaget, mens et flertal af stifterne støttede forslaget.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet tegner et tilsvarende overvejende positivt billede, hvor de berørte menighedsråd og provstier ytrer modstand, mens hovedparten af stifterne og foreningerne er tilhængere af forslaget:

Biskoppen over Viborg Stift tilslutter sig forslaget. Det er biskoppens opfattelse, at lovforslaget er gavnligt og ikke er et udtryk for at ville undergrave menighedstanken i folkekirken. Der tages de nødvendige konsekvenser af, at kirken består af gensidige afhængige menigheder, der eksisterer i en dynamisk bevægelse af medlemmerne sognene imellem, samt at nogle af med-

lemmerne defaktum ikke oplever sig som en del af den menighed og kirke som de bopælsmæssig tilhører. De 6 kriterier om ret til kirkelige betjening, der er formuleret i lovforslaget, udtrykker således en meget fin evangelisk/luthersk etik på dette område.

Biskoppen over Københavns Stift tilslutter sig forslaget, men tilføjer at det bør overvejes, at nr. 6) også kommer til at omfatte registrerede partnere. Det er noteret, at præstens afgørelse efter stk. 1 kan indbringes for biskoppen.

Biskoppen over Fyens Stift tilslutter sig forslaget med det forbehold, at såfremt det er for at afgrænse det helt frie valg, vil bispeembedet ikke udtale sig imod lovændringen. Bispeembedet er dog betænkelig ved bestemmelsen i nr. 5, som med den centralisering, der sker på skoleområdet, fuldstændig udhuler sognetilknytningen. Dette kan dog løses ved at give mulighed for at undervise konfirmander på 6. klassetrin.

Biskoppen og stiftsøvrigheden over Haderslev Stift ønsker at tilføje, at retten til betjening af sognemenighedens præst tydeliggøres i selve lovteksten, og at der tilføjes følgende passus i stk. 1 efter ordene ”i sognemenighedens kirke”: ”og af sognemenighedens præst”. Biskoppen og stiftsøvrigheden kan tilslutte sig den foretagne eksemplificering, men vil dog foreslå, at der tilføjes et nyt nr. 7 med følgende ordlyd: ”7) Eller anden særlig tilknytning”. Der bør åbnes op for, at også andre lignende forhold kan etablere et sådant særligt tilknytningsforhold. I samme omfang som ejerskab af fritidsbolig kan etablere et særligt tilknytningsforhold til en sognemenighed, kan f.eks. fastliggere på en bestemt campingplads få et sådant forhold til sognemenigheden, hvor i campingpladsen er beliggende. Endvidere kan f.eks. en særlig erhvervsmæssig tilknytning til et sogn tænkes at etablere et sådant særligt tilknytningsforhold.

Biskoppen og stiftsøvrigheden foreslår dernæst, at stk. 2 formuleres som følger: ”Sognemenighedens præst træffer afgørelse, om der foreligger en særlig tilknytning efter stk. 1. Præstens afgørelse kan indbringes for biskoppen, hvis afgørelse er endelig.” Hermed tydeliggøres det, hvilken præst det er der har kompetencen til at vurdere tilknytningsforholdet, ligesom det tydeliggøres, at biskoppens afgørelse er endelig.

Lolland-Falsters Stift tilslutter sig forslaget og bemærker til § 1 (lov om ændring af lov om medlemskab af folkekirken, kirkelig betjening og sognebåndsløsning § 7, nr. 5) vedrørende ”særlig tilknytning” som skolegang i sognet: En ret til betjening med baggrund i skolegang i sognet kan i en del landområder medføre, at der ikke længere kan gennemføres konfirmation i mindre sogne. I mange kommuner med mindre befolkningsområder, centraliseres skolegangen allerede fra det 6. klassetrin, således at eleverne samles på få skoler i kommunen, som vil ønske konfirmandforberedelse og konfirmation i det sogn, hvor skolen er beliggende.

Danmarks Provsteforening tilslutter sig ændringen og foreslår, at det præciseres, at retten også gælder kirkelig betjening i de kapeller, der er knyttet til sognemenighedens kirke. Derudover bør opmærksomheden rettes mod, i

hvor høj grad benyttelse af populære kirker betyder et merarbejde hos nogle præster og mindre hos andre. Kirkestatistikken må derfor optimeres, således at den giver et retvisende billede af det reelle antal kirkelige handlinger i det enkelte pastorat.

Provstiudvalgene for Århus Domprovsti og Samsø Provsti tilslutter sig lovforslaget og bemærker, at ændringerne med hensyn til sognetilknytning formaliserer, hvad der efter provstiudvalgenes opfattelse, allerede er praksis mange steder.

Danmarks Kordegneforening tilslutter sig forslaget, men finder at der i lovteksten eller bemærkningerne bør tages mere hensyn til, at familiebegrebet igennem mange år har været under forandring.

Emdrup kirkes menighedsråd, Højby kirkes menighedsråd, Treenigheds sogns menighedsråd tilslutter sig forslaget. Emdrup kirkes menighedsråd foreslår en tilføjelse om, at det kirkelige personale ikke er forpligtet til at deltage ved velsignelser af registrerede parforhold, således at retten til kirkelig betjening ikke overtrumfer det kirkelige personales samvittighed. Højby kirkes menighedsråd påpeger, at Odsherred kommune har ca. 10.000 fritidshuse med relation til Højby kirke, hvorfor behovet for compensation kan vise sig påkrævet i løbet af en kort årrække. Treenigheds sogns menighedsråd tilføjer, at der bør følge ressourcer med til den kirkelige betjening til at løfte de ekstra opgaver. Det skal endvidere fremgå tydeligere, hvilken præst pligterne påhviler.

Sognepræsten ved Skibet sogn, Mary Holm-Larsen, tilslutter sig ligeledes. Hun efterlyser dog flere parametre end antal medlemmer eller beboere i det enkelte sogn som grundlag for at vurdere arbejdsbyrden for præsterne.

Biskoppen over Aalborg Stift kan **ikke** tilslutte sig forslaget, da det tilsigter at give de omhandlede kategorier af folkekirke-medlemmer et retskrav på kirkelig betjening i en anden sognekirke end den, i hvis distrikt de har bopæl. Som den fremstår nu, fremkalder det en situation, hvor en fornuftig styring af såvel administrative som pastorale rammer er uigennemførlig.

Biskoppen over Helsingør stift er fortsat betænkelig ved, at den særlige tilknytning, der giver ret til kirkelig betjening i sognemenighedens kirke og til begravelse på sognets kirkegård, udvides som foreslået, således at særlig tilknytning vil foreligge i kraft af fritidsbolig i sognet. Særligt for mange sogne ved Nordsjællands kyst vil dette umiddelbart medføre en u hensigtsmæssig fordeling af præstearbejdet m.v.

Præsteforeningen tilslutter sig **ikke** forslaget. Præsteforeningen må anmelde sin modstand mod den generelle udvidelse af medlemmers ret til kirkelig betjening i kraft af pårørende, tidligere bopæl, skolegang og fritidsbolig i sognet. Forslaget kan medføre, at fællesskabet med sognemenigheden bliver opløst og det kirkelige liv drænet, hvis sognekirken skal stå til rådighed for udensognsmedlemmer.

Varde Provsti kan **ikke** tilslutte sig forslaget, idet den udvidede adgang til kirkelig betjening i kraft af tilknytning via fritidsbolig vil belaste provstier med store sommerhusområder. Derfor må en økonomisk udligning anses for at være nødvendig.

Aalborg Budolfi Provsti kan heller **ikke** tilslutte sig forslaget og anfører, at i en tid, hvor tilbøjeligheden til at kræve sin ret i stigende grad kommer til udtryk, forekommer det mere hensigtsmæssigt med en betinget ret. Med betinget ret skønnes risikoen for spidsbelastning i muligt populære kirker at kunne begrænses, ligesom der dermed også må forventes bedre mulighed for at opnå forståelse hos familier, som ikke får deres ønske opfyldt.

Lolland Østre Provsti kan **ikke** tilslutte sig forslaget, som vil betyde, at en overvejende del af konfirmanderne vil kunne påkalde sig retten til konfirmandforberedelse inde i byen, hvilket vil kunne medføre en betydelig skævvridning af opgavefordelingen sognene imellem. Bysognet vil skulle bruge betydeligt flere ressourcer på en enkelt kirkelig opgave, medens det kan frygtes, at de nærliggende landsogne tilsvarende tømmes for opgaver.

Falster Provstiudvalg kan **ikke** tilslutte sig forslaget. Provstiudvalget bemærker, at forslaget kan medføre øgede udgifter til lokaler samt øgede udgifter til konfirmandlærere i det omfang, det ikke er muligt at pålægge andre præster at bistå med konfirmandforberedelsen, fordi de er forhindrede af tjenstlige grunde.

Gilleleje menighedsråd, Engholmkirkens menighedsråd, Søllerød Sogns Menighedsråd, Søllerød Kirkes sognepræster og personale, Rømø menighedsråd, Store Magleby Sogns menighedsråd, Århus domkirkes menighedsråd, Risbjerg kirkes menighedsråd, Præster og personale ved Hvidovre kirke, Saksø kirkes menighedsråd kan **ikke** tilslutte sig forslaget. Forslaget kan medføre en skævvridning mellem sognene og en urimelig forøgelse af arbejdsbyrden i ”populære” kirker. Der bør ske en kortlægning af, hvordan arbejdet bør fordeles. Det bør konkretiseres, at der skal ydes såvel økonomisk som normeringsmæssig compensation, såfremt antallet af kirkelige handlinger stiger væsentligt som følge af ændringen. Det påpeges videre, at hjemsoget bør udgøre grundlaget for den kirkelige betjening, og at konfirmanderne bør lære deres sogn og præst at kende. Der er fare for, at landsoggenes konfirmandhold helt forsvinder.

Det er endvidere uheldigt, at lovforslaget giver den enkelte bruger en ubetinget ret i stedet for at åbne for et rimeligt skøn fra præsten. Menighedsrådet bør eksempelvis have mulighed for at begrænse antallet af kirkelige handlinger for ikke helårsbeboere, hvis særlige lokale forhold gør det nødvendigt. Tilknytning til en institution i sognet som grundlag for et krav om kirkelig betjening er endelig for udflydende. Det bør præciseres, hvilke institutioner der tænkes på. Store Magleby Sogns menighedsråd ønsker et minimumskrav til længden af tidligere bopæl i sognet (punkt 1), at nære pårørende ikke omfatter søskende (punkt 3) og endelig ønskes tilknytning til en institution i sognet (punkt 4) slettet. Århus domkirkes menighedsråd foreslår i forhold til

punkt 1, 3 og 4, at det må være muligt at overlade beslutningen til den enkelte kirke, om et eller flere af disse skal være gældende for den konkrete kirke.

Sognepræst, dr. theol, Anders Nørgaard tilslutter sig **ikke** forslaget, som han karakteriserer som en meget omfattende udvidelse af det kirkelige tilhørsforhold. I hans eget tilfælde vil han kunne påberåbe sig "særlig tilknytning" i 21 sogne ud over sit hjem sogn. Dette antal viser, at forslaget vil føre til en uheldig ophævelse af hovedlovens bestemmelse om "hjem sognet som grundlag for den kirkelige betjening af medlemmerne" og en udvanding af begrebet "særlig tilknytning til en sognemenighed". Alle parter vil være bedt tjent med en individuel bedømmelse i den enkelte sag.

Sognepræst Camilla Eriksen og sognepræst Anders Pedersen tilslutter sig **ikke** forslaget og påpeger, at man i Hellebæk og Hornbæk sogne i enighed med menighedsråd og med biskops godkendelse har afgrænset, hvad særlig tilknytning vil sige, og det har fungeret tilfredsstillende. Frit kirkevalg udover sognebåndsløsningsordningen, der jo tilgodeser det frie valg, vil medføre vanskelige forhold for folkekirken med den gældende struktur. En del kirker vil overbebyrdes og andre malkes.

Grundtvigsk Forum vender sig ligeledes mod forslaget, som er et anslag mod kirkens begreb om, hvad en menighed overhovedet er, en nedbrydning af sognebevidstheden samt en grænseløs og urimelig udvidelse af præstens rådighedsforpligtelse.

Lovforslaget efter høring

På baggrund af kritikken i høringssvarerne har Kirkeministeriet foretaget visse ændringer af bestemmelsen (lovforslagets § 1, nr. 1), således at der er sket en indskrænkning af de faste kriterier i bestemmelsen, som giver adgang til kirkelig betjening som følge af særlig tilknytning. I den forbindelse er punkterne om særligt tilknytning som følge af fritidsbolig i sognet, tilknytning til en institution i sognet, og skolegang i sognet (for så vidt angår konfirmation) udgået af lovforslaget. Bestemmelsen er til gengæld formuleret så opregningen ikke er udtømmende, således at de nuværende kriterier i bestemmelsen udelukkende er en opregning af tilfælde, hvor der altid foreligger særlig tilknytning. Herudover vil der i overensstemmelse med den eksisterende bestemmelse kunne være andre tilfælde, hvor der foreligger særlig tilknytning, som giver ret til kirkelig betjening.

Det andet punkt i lovudkastet vedrører retten til at blive begravet på kirkegården. Der er afgivet 17 høringssvar og heraf tilsluttede 12 sig (71 pct.). Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvar fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Ret til at blive begravet på kirkegården (Det endelige lovforslags § 3, nr. 4)

Side 10

5279

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§3.4	25%	50%	86%	100%	100%	100%	-	100%	17

Mulighed for betinget ret til at blive begravet på kirkegården, etableres efter samme principper som vedrørende kirkelig betjening

Den særlige tilknytning, der giver ret til at blive begravet på kirkegården, etableres efter samme principper som vedrørende kirkelig betjening.

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 84 høringssvar, heraf tilsluttede 52 sig svarende til 62 pct.

De kommentarer, der er til forslaget, svarer til bemærkningerne til forslag 7, jf. tabel 4.

Aalborg Nordre Provsti opsummerer punkt 7-9 for mange høringssvarer ved at konstatere at punkterne giver udtryk for "en styring, der i for høj grad, efter vores opfattelse, er udtryk for en uhensigtsmæssig rettigheds- og servicerings-tankegang."

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 9.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var en overvejende grad af tilslutning til forslaget i høringen af betænkningen, idet 52 ud af 84 høringssvar (62 pct.) tilsluttede sig. De tilknyttede bemærkninger svarede til bemærkningerne givet til forslaget om retten til kirkelig betjening ovenfor, herunder tilsluttede stifterne sig forslaget, mens enkelte menighedsråd var imod.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet tegner et tilsvarende overvejende positivt billede, om end antallet af høringssvar er halveret sammenlignet med spørgsmålet om retten til kirkelig betjening:

Biskoppen over Københavns Stift tilslutter sig forslaget, men tilføjer, at navnlig vedrørende mulighed for begravelse af udensogsboende, skal det foreslås, at denne mulighed også kommer til at gælde registrerede partnere, fx med tilføjelsen af registrerede partnere i nr. 5). Endelig skal der gøres opmærksom på, at den af Kirkeministeriet foreslåede ændring af brugslovens § 14 fra stk. 2 til stk. 3 skal medføre en konsekvensrettelse af klagevejledningen i bekg. af 19. juni 1992 § 46, således at menighedsrådets afgørelse efter § 14, stk. 3 kan påklages til provstiudvalget.

Biskoppen og stiftsovrigheden over Haderslev Stift tilslutter sig, men af samme årsager som anført til § 1 nr. 1 anbefales det, at der tilføjes bestemmelsen en opsamlingsbestemmelse for de få men mulige tilfælde, der falder uden for den eksplicite opremsning. Det foreslås, at der tilføjes et nr. 6 i § 14 stk. 2 med følgende ordlyd: "6) Eller anden særlig tilknytning." I forhold til forslaget til nyt § 14, stk. 3 mangler sammenknytningen til vedtægtens bestemmelser. Det anbefales derfor, at den nuværende formulering af § 14, stk. 3 bevares.

Højby kirkes menighedsråd kan tilslutte sig forslaget, men påpeger, at det store antal fritidshuse kan påkræve en udvidelse og/eller omlægning af Højby kirkegård med de deraf følgende økonomiske omkostninger.

Biskoppen over Aalborg stift kan ikke tilslutte sig og anfører, at de problemer, som allerede nu består og ved forslaget, vil blive betydeligt eskaleret i områder med meget stor sommerhusbebyggelse. Stiftsøvrigheden bør under alle omstændigheder være endelig ankeinstans i afgørelser omkring begravelse.

Engholmkirkens menighedsråd, Rømø menighedsråd, Præster og personale ved Hvidovre kirke kan ikke tilslutte sig forslaget. Engholmkirkens menighedsråd finder ikke anledning til at udvide retten til at blive begravet på kirkegården ud over principper svarende til dem, der skal være gældende for den kirkelige betjening. I Rømø Sogn vil de ca. 2.500 fritidshuse medføre et uantageligt pres på kirken og dennes personale. Herunder vil retten til begravelse naturligvis medføre et hurtigere behov for udvidelse af den mindre kirkegård, som det ikke er rimeligt at bebyrde sognet eller provstiet med. Præster og personale ved Hvidovre kirke påpeger, at det er relevant, at man kan få en gravplads samme sted, som loven angiver, men bisættelsen bør foregå i ens egen sognekirke.

Lovforslaget efter høring

På baggrund af at bestemmelsen om ret til begravelse som følge af særlig tilknytning følger kriterierne i bestemmelsen om ret til kirkelig betjening, er der foretaget en tilsvarende ændring af kriterierne i nærværende bestemmelse i lovforslaget – dog med den forskel, at opregningen i § 14, stk. 2, i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, er udtømmende, da § 14, stk. 3 indeholder bestemmelser om øvrige udensogsboendes ret til at blive begravet på en kirkegård i sognet.

Det **tredje** punkt vedrørende betjening af medlemmerne er som nævnt **udledt** af lovudkastet som følge af manglende opbakning i høringen af betænkningen. Det drejer sig om betænkningens forslag nr. 8 om at give medlemmerne en betinget ret til betjening i enhver kirke i folkekirken:

Udvalget foreslog, at medlemmerne får en betinget ret til betjening i enhver kirke i folkekirken. Betjening er betinget af:

1. at man selv finder en præst, der er villig til at yde betjeningen
2. at man betaler samtlige omkostninger for sognet, og
3. at man ikke står i vejen for betjeningen af sognets egne beboere.

I høringen af betænkningen blev der afgivet 120 høringssvar, heraf tilsluttede 50 sig svarende til 42 pct.

Et flertal af menighedsrådene og stifterne modsætter sig forslag nr. 8.

Haderslev stift er ”bekymret for, at indførelse af betaling for kirkelige handlinger kan resultere i, at ordningen med en solidarisk kirkeskattefinansieret kirke sættes under pres, til fordel for en kontraktlig eller ydelsesmæssig finansieret kirke.” ”Stiftet vil i stedet foreslå, at forslaget med den betingede ret gennemføres uden betalingsdelen, men således at menighedsrådet kan sætte forskellige regler op for henholdsvis inden- og udensognsmedlemmers adgang til betjening i kirken”

Ribe stift og Fyens stiftsråd deler Haderslev stifts bekymring og frygter for incitamentspåvirkningen af præster, der kan tjene penge udensogns.

Dansk Organist og Kantor Samfund mener ikke, at ”retten til at få betjening i folkekirken skal [...] gøres afhængig af den enkeltes økonomiske forudsætninger... kassetænkning fører til, at menigheden tilsidesættes”

Præsteforeningens reservation vedr. forslag nr. 7, jf. Tabel 4, gør sig også gældende for forslag nr. 8.

2. Den lokale struktur

Der er ét punkt i lovudkastet vedrørende den lokale struktur, hvortil der er afgivet 14 høringssvar og heraf tilsluttede 13 sig (93 pct.). Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvar fremgår af tabel 6.

Tabel 6. Kirkedistrikter omlægges til sogne (Det endelige lovforslags § 3, nr. 1-3)

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§8.3	50%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	-	↑ 100%	14

Alle kirkedistrikter omdannes til sogne

Begrebet ”kirkedistrikt” udgår af den kirkelige lovgivning. Dette sker ved, at alle kirkedistrikter omdannes til sogne.

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 63 høringssvar, heraf tilsluttede 56 sig svarende til 89 pct.

Der er bred opbakning til forslaget.

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 16.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var bred og næsten enstemmig tilslutning til forslaget i høringen af betænkningen, hvor 56 ud af 63 høringssvar (89 pct.) tilsluttede sig.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet viser en tilsvarende næsten enstemmig opbakning, hvor kun et enkelt menighedsråd ytrer modstand:

Landsforeningen af Menighedsråd tilslutter sig under forudsætning af, at der i forbindelse med omdannelse af kirkedistrikter til sogne ikke sker ændringer i kirkedistrikternes nuværende geografiske udstrækninger.

Padesø kirkedistrikts menighedsråd tilslutter sig **ikke** forslaget men tilføjer, at lovforslaget kan skabe problemer for kirkedistrikterne, idet distriktets enkelte sognedele kan tilbageføres til deres sogne og derved opløse kirkedistriktet. En løsning kan være, at det ved et kirkedistrikts omdannelse til et sogn sikres, at kirkedistriktets nuværende geografiske omfang ikke indskrænkes.

Lovforslaget efter høring

Høringssvarene har ikke givet anledning til at ændre lovforslaget

3. Kirkegårdsdrift

Der er ét punkt i lovudkastet vedrørende kirkegårdsdriften, hvortil der er afgivet 17 høringssvar og heraf tilsluttede 13 sig (76 pct.). Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvar fremgår af tabel 7.

Tabel 7. Provstiudvalgets kompetence til at fastsætte kirkegårdstakster (Det endelige lovforslags § 3, nr. 1-2)

Side 14
Dokument nr. 385279

	MR	PRO	ST	Lfm	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§3.1									
§3.3	↓ 0%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↓ 0%	17

Provstiudvalgets kompetence vedrørende kirkegårdstaksterne ændres til at være fastsættende

Stk. 3 Ved godkendelsen af vedtægter skal provstiudvalget sikre ensartede takster inden for samme ligningsområde, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Provstiudvalget kan efterfølgende efter forhandling med menighedsrådet tage initiativ til at ændre tidligere godkendte vedtægters takstbestemmelser.

Stk. 5 Kirkeministeren kan fastsætte regler om beregning af takster.

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 99 høringssvar, heraf tilsluttede 76 sig svarende til 77 pct.

Der er fuld opbakning til forslaget fra stifter, provstier og organisationer. Et mindretal af menighedsråd udtaler sig negativt.

Gesten sogn beror afvisning af forslaget på, at der lokalt er "behov og traditioner, som menighedsrådene er de bedste kendere af".

Aalborg Nordre Provstiudvalg mener, at "da udgiften til kirkegårdsdrift er stor og stigende og i mange provstier har afgørende betydning for den samlede kirkelige ligning, vil det eneste rigtige efter vores mening være, at provstiudvalget får mulighed for at fastsætte taksterne for alle kirkegårde i et provsti."

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 31.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var overvejende opbakning til forslaget i høringen af betænkningen, idet 76 ud af 99 høringssvar (77 pct.) tilsluttede sig. Der var et mindretal af menighedsrådene, som var imod forslaget, mens stiftsøvrigheder, provstier og organisationer fuldt ud støttede forslaget.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet viser en tilsvarende opbakning blandt stifter, provstier og organisationer, mens enkelte menighedsråd og private vender sig imod forslaget:

Biskoppen og stiftsøvrigheden over Haderslev Stift tilslutter sig forslaget, såfremt forslaget kan fortolkes som et ønske om at give provstiudvalget adgang til at fastsætte taksterne i en vedtægt, som led i at sikre ensartede takster i ligningsområdet. Hvorimod det fortsat tilkommer menighedsrådet at fastsætte resten af vedtægterne, men her under forudsætning af provstiudvalgets godkendelse. Det foreslås, at § 12, stk. 3, 2. pkt. formuleres som følger:

"I den forbindelse, samt efterfølgende, kan provstiudvalget efter forhandling med menighedsrådet fastsætte samt ændre tidligere godkendte vedtægters takstbestemmelser." Videre foreslås det, at § 12, stk. 4 formuleres som følger: "Provstiudvalget sender genpart af de godkendte vedtægter, godkendte

vedtægtsændringer, samt fastsatte takstbestemmelser til stiftsadministrationen.”

Danmarks Provsteforening tilslutter sig forslaget og bemærker, at et eftersyn af taksterne ikke er tilstrækkeligt men må ses i sammenhæng med et eftersyn af timeforbruget. Provsteforeningen peger derudover på, at krematorietakster som hovedregel er at betragte som en del af kirkegårdstaksterne, og der derfor må gælde de samme retningslinjer for disse.

Foreningen af danske kirkegårdsledere er tilfreds med, at provstiudvalgene fremover skal sikre ensartede takster inden for samme ligningsområde, og er bekymrede over, at ”medmindre særlige forhold gør sig gældende” kan medføre en fravigelse fra dette princip. Der vil oftest kunne findes en begrundelse for, at et sogn ikke skal have de samme takster, som de øvrige sogne i ligningsområdet. Det bør i stedet tilføjes ”Provstiudvalget kan i særlige tilfælde give dispensation”.

Aabenraa Sogn og Værløse sogns menighedsråd kan **ikke** anbefale, at provstiudvalget skal have mulighed for at fastsætte kirke- eller kirkegårdstaksterne, hverken selvstændigt eller efter Kirkeministeriets fastsatte regler om beregning af takster. Forslaget indskrænker menighedsrådenes ansvar og kompetencer unødigt. Værløse sogns menighedsråd påpeger, at hvis der skal sikres ensartede takster på kirkegårdsdriften, bør dette ske for hele landet og ikke kun på provstiplan.

Sognepræsten ved Skibet sogn, Mary Holm-Larsen, tilslutter sig **ikke** forslaget. Muligheden for fælles takster i et provsti afgjort af et provstiudvalg giver større magt til provstierne, men magten bør ligge hos menighedsrådet.

Kirkefondet tilslutter sig fuldt ud de øvrige forslag i lovudkastet og har kun indvendinger imod lovfæstelsen af Kirkeministeriets ret til at formulere regler for kirkegårdstakster. Det kan i den nuværende formulering tolkes som en centralisering, der giver Kirkeministeriet meget vide rammer for at styre kirkegårdsdriften. Formuleringen bør ændres til, at Kirkeministeriet kan fastsætte principper for kirkegårdstaksterne.

Lovforslaget efter høring

Høringssvarerne har ikke givet anledning til at ændre lovforslaget.

4. Økonomisk styring

Der er tre punkter i lovudkastet vedrørende styrkelsen af den økonomiske styring; det fjerde punkt er udeladt som følge af manglende opbakning til forslaget ved høringen af betænkningen.

Det første punkt vedrører et årligt menighedsmøde, hvortil der er afgivet 14 høringsvar og heraf tilsluttede 11 sig (79 pct.). Tilslutningen fordelt på de enkelte høringsparter fremgår af tabel 8.

Side 16
Dokument nr. 385279

Tabel 8. Et årligt menighedsmøde (Det endelig lovforslags § 6, nr. 9-10)

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§6.9									
§6.10	↓ 0%	↑ 100%	↑ 83%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	-	↑ 100%	14

Et årligt menighedsmøde

Stk. 2 Menighedsrådet indkalder en gang om året til et menighedsmøde, hvor rådet redegør for sidste års regnskab og det kommende års budget. Menighedsrådet aflægger beretning om rådets virksomhed i det forløbne år og orienterer om den planlagte virksomhed i det kommende år.

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 81 høringsvar, heraf tilsluttede 51 sig svarende til 63 pct.

Bemærkninger til punkt 17.1. og 17.2. er balanceret imellem Rudersdal provstis synspunkt, at punkterne vil tillade et større indblik. Dette er modsvaret af blandt andet Ribe Stifts og Fyens Stiftsråd synspunkt, at punkterne repræsenterer en "unødig virksomhedsbelastning af menighedsrådene."

Århus domsogn anfører, at "forpligtelsen til at afholde et årligt menighedsmøde om budget og planer [er] unødvendig, da der i forvejen er åbne menighedsrådsmøder med gennemgang af kvartalsrapporter."

Fyens stift menighedsråd foreslår, at punkt 17.2 formuleres, så der afholdes "et årligt menighedsmøde kombineret med et menighedsrådsmøde."

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 17.2.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var overvejende opbakning til forslaget i høringen af betænkningen, hvor 51 ud af 81 høringsvar (63 pct.) tilsluttede sig. Der blev særligt ytret modstand mod forslaget, idet et årligt menighedsmøde blev vurderet som unødvendigt set i lyset af de eksisterende åbne menighedsrådsmøder.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet tegner i højere grad et positivt billede, idet et enkelt stift og få menighedsråd vender sig imod forslaget, mens stort set alle stifterne og foreninger bakker op om forslaget:

Danmarks Provsteforening tilslutter sig forslaget især set i lyset af målsætningerne for det fremtidige arbejde.

Præsteforeningen tilslutter sig forslaget, men er fortsat af den opfattelse, at målsætningsdrøftelser skal ledes af præsten. Præsteforeningen finder det afgørende, at det beskrives, at præsten som særligt kaldet udøver den gejstlige ledelse i pastoratet gennem sin forkyndelse og deltagelse i menighedsrådsarbejdet.

Grundtvigsk Forum tilslutter sig forslaget, og foreslår at det også af lovteksten fremgår, at der er et bredere sigte med menighedsmødet end blot afrap-

portering og orientering. Menighedsrådet skal lægge op til at inddrage sognets beboere i en drøftelse af de kirkelige forhold i sognet, så flest muligt kommer til at føle et medejerskab af, hvad der foregår.

Side 17
Dokument nr. 385279

Biskoppen over Fyens Stift tilslutter sig **ikke** forslaget, men anfører, at bestemmelsen forekommer overflødig. Som andre folkevalgte institutioner bør det være op til det enkelte råd at vælge den fremgangsmåde, der lokalt er mest hensigtsmæssig. En sådan orienteringspligt har man ikke engang pålagt kommunalbestyrelser. Denne bestemmelse vil være en af disse bestemmelser, der giver indtryk af overbureaukratisering og unødigt regelfastsættelse.

Værløse sogns menighedsråd tilslutter sig **ikke** forslaget, som vil være meget ressourcekrævende. Det foreslås, at menighedsrådet begrænses til en gang i løbet af valgperioden, derefter må de interesserede selv møde op til de offentlige menighedsrådsmøder, hvor der er mulighed for at følge arbejdet omkring kirken og dens aktiviteter.

Lovforslaget efter høring

Høringssvarerne har ikke givet anledning til at ændre lovforslaget.

Det andet punkt vedrører styrkelse af den kritiske revision, hvortil der er afgivet 12 høringssvar og heraf tilsluttede alle sig. Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvarer fremgår af, jf. tabel 9.

Tabel 9. Styrkelse af den kritiske revision (Det endelige lovforslags § 4, nr. 16)

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§4.16	-	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	-	↑ 100%	12

Styrkelse af den kritiske revision

Stk. 3 Udgifter til særlige revisionsarbejder vedrørende de lokale kirkelige kasser ud over dem, der dækkes efter §11, stk. 1, nr. 1, udredes af provstiudvalgskassen.

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 72 høringssvar, heraf tilsluttede 66 sig svarende til 92 pct.

Der er klar opbakning til punkt 17.3. Aalborg Nordre Provstis provstiudvalg finder forslaget særdeles relevant, da "det vil give meget bedre muligheder for, at provstiudvalget kan gå ind i en egentlig vurdering / bedømmelse af regnskabernes kvalitet og rimeligheden i menighedsrådenes pengeforbrug / forvaltning af ligningsmidlerne." Rundersdal Provsti ser det som et absolut krav, "idet den nuværende ordning er særdeles mangelfuld."

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 17.3.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var en næsten enstemmig opbakning til forslaget i høringen af betænkningen, hvor 66 ud af 72 høringssvar (92 pct.) tilsluttede sig. Det blev bemærket, at forslaget ville give provstiuvalget bedre muligheder for at prioritere.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet viser en enstemmig opbakning til forslaget:

Danmarks Provsteforening tilslutter sig herunder forslaget, men det er vigtigt at fastholde, at den generelle revision finansieres af Fællesfonden som et af flere udtryk for det folkekirkelige fællesskab.

Det tredje punkt vedrører forenkling af den lokale kassestruktur, hvortil der er afgivet 15 høringssvar og heraf tilsluttede 12 sig (80 pct.). Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvar fremgår af, jf. tabel 10.

Tabel 10. Forenkling af den lokale kassestruktur (Det endelige lovforslags § 4, nr. 3)

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§4.2	↔ 50%	↔ 50%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↓ 0%	↑ 100%	15
<p><u>Forenkling af den lokale kassestruktur</u></p> <p>§1, stk. 2 (Bestyrer et menighedsråd flere kirker, kan menighedsrådet beslutte, at der oprettes en selvstændig kirkekasse ved hver kirke) og stk.3 (I pastorater med flere menighedsråd kan menighedsrådene på et fællesmøde beslutte, at der tillige oprettes en præstegårdskasse. Fællesmødet vælger i så fald af eller uden for sin midte en kasserer for præstegårdskassen. Præstegårdskassen bestyres af menighedsrådene gennem præstegårdsudvalget, jf. § 7, stk. 4.) <u>ophæves</u>.</p>									
<p><u>Høringen af betænkningen:</u></p> <p>Der blev afgivet 65 høringssvar, heraf tilsluttede 62 sig svarende til 95 pct.</p> <p>Foreningen af danske kirkegårdsleder bemærker i forhold til punkt 17.7, at hvis de store kirkegårdes kasser i byerne integreres i en kirkekasse "vil størrelsen på denne kirkekasse blive væsentligt forøget. Derved forsvinder den økonomiske gennemsuelighed mellem kirke og kirkegård, som i dag opnås i provstier med store bykirkegårde. FDK kan derfor ikke anbefale dette forslag."</p>									

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 17.7.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var en næsten enstemmig opbakning til forslaget i høringen af betænkningen, hvor 62 ud af 65 høringssvar (95 pct.) tilsluttede sig. Foreningen af danske kirkegårdsledere advarede dog om, at forslaget ville sløre den økonomiske gennemsigtighed mellem kirke- og kirkegårdskassen.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet viser tilsvarende en næsten enstemmig tilslutning til forslaget, hvor enkelte høringssvar bl.a. Foreningen af danske kirkegårdsledere fortsat vender sig imod forslaget, mens stifterne og foreningerne tilslutter sig:

Danmarks Provsteforening tilslutter sig således, men understreger, at det må sikres, at kasser for flere sognes kirkegårde også indgår i den ene kirkekasse, således at provstiudvalget kan meddele ligningsbeløb i overensstemmelse med det skønnede forbrug på drifts- og anlægsbudgettet.

Foreningen af danske kirkegårdsledere gør opmærksom på problemstillingen omkring de 33 selvstændige kirkegårdskasser. Gennemskueligheden forsvinder, hvis kirkegårdens økonomi integreres i kirkens økonomi. Ofte er kirkegårdens økonomi større end de kirkers økonomi, som de betjener. Det anbefales derfor, at kirkegårdsbestyrelsen kan være økonomisk ansvarlig for en kirkegårdskasse og med udarbejdelse af årsregnskab og budget, der forelægges for provstiudvalg til godkendelse i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler for menighedsråd.

Varde Provsti kan **ikke** tilslutte forslaget, idet nedlæggelse af præstegårdskasser i pastorater, der går på tværs af kommune/provstigrænser er uhen-sigtsmæssig, da det besværliggør ligningsfordelingen i forhold til budgetstøt-systemet, såfremt præstegårdskassen indgår i en kirkekasse, der fuldt ud finansieres af den ene kommune. Såfremt man på trods heraf ønsker at vedtage høringsforslaget, anser Varde Provsti det for vigtigt, at der inden lovgivningen træder i kraft er skab en afklaring med Brandsoft, om hvorledes der kan indgå to ligningsfordelingsnøgler pr. kasse, hvilket p.t. ikke er muligt. Ligeledes bør der ske afklaring om, hvordan driftsrammeoverskud/underskud skal håndteres i forhold til ligningsfordelingen.

Risbjerg kirkes menighedsråd kan **ikke** tilslutte sig forslaget om at afskaffe kirkegårdskasser, som netop er et lokalt ønske om samarbejde for at forholde sig seriøst og rationelt til kirkegårdsdriften. Forslaget om at dele kirkegårdsudgifterne ud på de enkelte sogne i årsregnskaberne vil yderligere sløre de reelle udgifter og prioriteringer ved kirkegårdsdriften.

Lovforslaget efter høring

Høringsvarene har ikke givet anledning til at ændre lovforslaget.

Det **fjerde** punkt vedrørende økonomisk styring er som nævnt **udeladt** af lovudkastet som følge af manglende opbakning i høringen af betænkningen. Det drejer sig om betænkningens forslag nr. 17 punkt 9 om valgbarhed for sognebåndsløsere:

Udvalget foreslog valgbarhed for sognebåndsløsere alene inden for samme ligningsområde.

I høringen af betænkningen blev der afgivet 112 høringssvar, heraf tilsluttede 37 sig svarende til 33 pct.

Holmens provsti har en længere udredning, der opsummerer mange høringssvars holdning til punkt 17.9: "Provstiudvalget finder det uheldigt, at be-

tænkning 1491 under pkt. [17.9] foreslår at indskrænke valgbarheden for sognebåndsløsere til menighedsrådet til alene at gælde for sognebåndsløsere inden for ligningsområdet.

For mange københavnske kirker vil det være et tab for kirkelivet, og en række menighedsråd vil blive negativt berørt af en lovgivning, der ikke tager hensyn til det faktum, at man uden at flytte ret langt væk kan komme til at bo i et andet ligningsområde. Et engagement som medlem af et menighedsråd eller et provstiudvalg bør ikke kunne forhindres af, at man flytter over på den anden side af kommunegrænsen.

Forslaget om at adskille valgret og valgbarhed er i modstrid med folkekirkelig og almindelig dansk praksis, og vi ønsker at forsvare menneskers ret til at søge den forkyndelse, de ønsker, og dermed også at tage medansvar for den kirke, i hvilken denne forkyndelse varetages.

Provstiudvalget finder således, at alle sognebåndsløsere, der har valgt at udøve deres valgret i et andet sogn end bopæls sognet, også bør være valgbare til menighedsrådet og provstiudvalget i det andet sogn.

Provstiudvalget finder endvidere, at den hidtidige praksis har fungeret så godt, at vi ikke ser nogen grund til at ændre den nuværende lovgivning.”

5. Menighedsrådenes virksomhed

Der er ét punkt i lovudkastet vedrørende menighedsrådenes virksomhed, hvortil der er afgivet 15 hørings svar heraf tilsluttede 14 sig (93 pct.). Tilslutningen fordelt på de enkelte høringsparter fremgår af tabel 11.

Tabel 11. Menighedsrådenes virksomhed (Det endelige lovforslags § 4, nr. 4)

Side 21

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§4.3	↑ 100%	↑ 100%	↑ 88%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	-	↑ 100%	15

Ny fastsættelse af økonomilovens §2

Menighedsrådet kan af kirkekassen afholde udgifter vedrørende:

- 1) Sognets kirkelige virksomhed.
- 2) Sognets begravelsesvæsen.
- 3) Indtægtsdækket virksomhed, som udøves i tilknytning til ovenstående aktiviteter.
- 4) Fremme af det kirkelige liv i provstiet.
- 5) Kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.
- 6) Den kirkelige betjening af folkekirkens medlemmer i udlandet.
- 7) Personregistrering.

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 79 høringssvar, heraf tilsluttede 76 sig svarende til 96 pct.

Der er næsten enstemmig opbakning til forslaget blandt alle høringssvarer.

Høringssvaret fra Haderslev stift noterer følgende: "Overgangen fra detailstyring til rammestyring giver menighedsrådene bedre mulighed for at træffe beslutninger i en verden, der forandrer sig.", men der bemærkes yderligere, at "stiftet finder, at forslaget er vejen frem, men skal samtidig bemærke, at forslaget ikke kan stå alene men meget nøje hænger sammen med en målsætningsdrøftelse i det enkelte menighedsråd, som igen er sat ind i en sammenhængs- og målsætningsdrøftelse på provsti- og stiftsniveau.

Roskilde stift er det eneste stift, som udtrykker reservation over for forslaget. Ved at bemærke, at "erfaringen i Roskilde Stift er, at menighedsrådene har et ønske om, at det tydeligt fremgår af reglerne, hvad man kan og ikke kan."

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 1.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var en næsten enstemmig opbakning til forslaget i høringen af betænkningen, hvor 76 ud af 79 høringssvar (96 pct.) tilsluttede sig, herunder vendte et enkelt stift sig imod forslaget, mens et andet stift så forslaget som en forbedring, der havde nøje sammenhæng med en målsætningsdrøftelse i det enkelte menighedsråd, provsti og stift.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet viser tilsvarende en næsten enstemmig tilslutning til forslaget, hvor alle på nær et enkelt stift tilslutter sig:

Biskoppen over Århus Stift giver sin generelle opbakning til lovudkastet, men tilføjer, at der vil være et behov for at supplere reglen i økonomiloven om muligheden for indtægtsdækket virksomhed med disponeringsregler svarende til de gældende regler for andre offentlige institutioner, således at der

ikke breder sig en praksis med at bygge f.eks. flere sognegårde af en størrelse, som muliggør almindelig udlejningsvirksomhed.

Danmarks Provsteforening tilslutter sig forenklingen af økonomiloven, men tilføjer vedrørende menighedsrådets finansiering af præstens kurser, at dette må ses i sammenhæng med det udvalgsarbejde, der p.t. pågår vedrørende efteruddannelse mv.

Præsteforeningen tilslutter sig forslaget. Det er dog afgørende for Præsteforeningen, at præstens uafhængighed af menighedsrådet i forhold til sin pastorale forpligtelse bevares, og at kirkens læregrundlag med hensyn til det kirkelige embede respekteres. Drøftelse af præstens efteruddannelsesbehov skal derfor fortsat have sit afsæt i MUS-samtalen. Hensynet til præstens ansvar for forkyndelse, uafhængighed, retssikkerhed og sikring af ens vilkår for præster gør, at det for Præsteforeningen er en betingelse, at lokale økonomiske midler kanaliseres til en overordnet kirkelig myndighed.

Aabenraa Sogn kan tilslutte sig forslaget. Det bør fremgå, om samtlige udgifter forbundet med personregistreringen fremover skal overgå til den lokale kirkelige ligning. Det kan blive en meget stor udgift, som ikke bør belaste folkekirkemedlemmer alene, men samtlige borgere i landet, da personregistreringen varetages for alle uanset trosforhold.

Grundtvigsk Forum tilslutter sig ligeledes forslaget, men er betænkelige ved, at præstens deltagelse i andre kurser kan afholdes af kirkekassen. Dette vil forplumre præstens ansættelsesforhold, stille præsterne forskellige i rige og fattige sogne, og der er risiko for at udgifterne til præsters efteruddannelse skubbes over på menighedsrådet.

Biskoppen over Aalborg Stift kan ikke tilslutte sig forslaget fuldt ud og advarer imod Kirkeministeriets overvejelser om, at der nu også skal være hjemmel til af kirkekassen at afholde udgifter til præstens deltagelse i "andre kurser". Præstens behov eller ønsker for kursusdeltagelse bør ikke være et menighedsrådsanliggende.

Lovforslaget efter høring

Høringsvarerne har ikke givet anledning til at ændre lovforslaget.

6. Økonomisk forvaltning

Der er to punkter i lovudkastet vedrørende styrkelsen af den økonomiske forvaltning. Det første punkt vedrører disponeringsreglerne, hvortil der er afgivet 16 høringssvar og heraf tilsluttede 15 sig (94 pct.). Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvar fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Adgang til lånefinansiering (Det endelige lovforslags § 4, nr. 10)

Side 23

	MR	PRO	ST	Lfm	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§4.10	↑ 100%	↔ 67%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	-	↑ 100%	16

Adgang til lånefinansiering

Reserven kan anvendes til imødegåelse af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Provstiudvalget kan af reserven yde et likviditetslån af en varighed på maksimalt 12 måneder. Provstiudvalget fastsætter betingelserne for likviditetslånet.

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 70 høringssvar, heraf tilsluttede 68 sig svarende til 97 pct.

Der er næsten fuld opbakning til forslaget.

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 23.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var en stort set fuld opbakning til forslaget i høringen af betænkningen, idet 68 ud af 70 høringssvar (97 pct.) tilsluttede sig.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet viser tilsvarende en næsten enstemmig opbakning til forslaget, hvor alle på nær et enkelt provsti tilslutter sig:

Biskoppen over Fyens Stift tilslutter sig forslaget, men finder det ikke hensigtsmæssigt, at der kan gives likviditetslån i 5%-midlerne. Dette vil kunne medvirke til at give et ikke-retvisende billede af størrelsen på 5%-midlerne, derved en forøget udskrivning af midler, og derved et forhøjet skattetryk.

Biskoppen over Københavns Stift tilføjer i øvrigt, at menighedsrådene sikres god tid til at sætte sig ind i det vejledende materiale om disponeringsregler, regnskabsinstruks og nye kontoplaner, som nævnt i lovbemærkningerne pkt. 3.5.1.3, samt at den deri nævnte uddannelsesaktivitet er gennemført inden lovens ikrafttræden. Det skal endvidere foreslås, at der gennemføres mindst en lignende uddannelsesaktivitet for provstiudvalgene som tilsynsførende regnskabsmyndighed og godkendende budgetmyndighed.

Danmarks Provsteforening tilslutter sig muligheden for likviditetslån af 5%-midlerne, men tilføjer at sådanne lån ikke må være længerevarende og dermed en konkurrerende lånemulighed i forhold til lån af stiftsmidlerne.

Falster Provstiudvalg kan ikke tilslutte sig forslaget, da det forekommer uhensigtsmæssigt at udlåne 5%-midler for så kort tid, da ligningen det kommende år under alle omstændigheder må forhøjes for at dække det pludseligt

opståede underskud. Det forekommer mere enkelt at dække en akut opstået likviditetsmangel ved tilskud fra 5%-midlerne.

Side 24
Dokument nr. 385279

Lovforslaget efter høring

Høringsvarerne har ikke givet anledning til at ændre lovforslaget.

Det andet punkt vedrører fælles standarder og udveksling af data, hvortil der er afgivet 13 høringssvar og heraf tilsluttede alle sig. Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvar fremgår af tabel 13.

Tabel 13. Regler om fælles standarder og udveksling af data (Det endelige lovforslag § 4, nr. 19)

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§4.19	-	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	13

Adgang til at fastsætte regler om fælles standarder for og udveksling af data mellem de IT-systemer

Kirkeministeren kan fastsætte regler om fælles standarder for og udveksling af data mellem de it-systemer, der anvendes i folkekirken.

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 64 høringssvar, heraf tilsluttede 63 sig svarende til 98 pct.

Der er næsten fuld opbakning til forslaget.

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 24.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var en næsten fuld opbakning til forslaget i høringen af betænkningen, hvor 63 ud af 64 høringssvar (98 pct.) tilsluttede sig.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet viser en enstemmig tilslutning til forslaget, hvor alle tilslutter sig:

Danmarks Provsteforening tilslutter sig herunder fælles standarder for regnskab og IT-systemer, men det skal sikres, at der er tilstrækkelig mulighed for at finansiere kursusvirksomhed, således at provstiudvalgene kan føre standarderne ud i livet. Dette er et mindre væsentligt punkt i implementeringen af lovgivningen.

Danmarks Kordegneforening forventer fortsat at blive inddraget i arbejdet med at virkeliggøre visionen med fælles standarder for folkekirkens IT-systemer.

Lovforslaget efter høring

Høringssvarerne har ikke givet anledning til at ændre lovforslaget.

Side 25
Dokument nr. 385279

7. Kirke- og præsteembedekapitaler (stiftsmidler)

Der er to punkter i lovudkastet vedrørende kirke- og præsteembedekapitalerne. Det første punkt vedrører præsteembedekapitalerne, hvortil der er afgivet 14 høringssvar og heraf tilsluttede alle sig. Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvarer fremgår af tabel 14.

Tabel 14. Præsteembedekapitalerne bliver lagt sammen med kirkekapitalerne (Det endelige lovforslags § 4, nr. 18)

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§4.18	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	-	↑ 100%	14

Præsteembedekapitalerne bliver lagt sammen med kirkekapitalerne

§21a Præsteembedets kapitaler overføres til kirkens kapital i det pågældende sogn. Hvis et præsteembede omfatter flere sogne, fordeles præsteembedets kapital på kirkekapitalerne i samme forhold som forholdet mellem antallet af medlemmer af folkekirken i de pågældende sogne.

Høringen af betænkningen:

Der blev afgivet 68 høringssvar, heraf tilsluttede 63 sig svarende til 93 pct.

Der er bred opbakning til forslag nr. 25.

Århus Dom – Samsø provstiudvalg er et af de provstier, der er skeptiske over for forslaget. Provstiudvalget "kan ikke uden videre tilslutte sig forslaget om at nedlægge præsteembedskapitalerne. Der kan være gode grunde til at fastholde en sondring mellem præsteembeder og kirkekapitalerne. I det hele taget er provstiudvalget betænkelig ved en lettere adgang til at anvende embeds- og kirkekapital til anlægsudgifter. Det kan få anlægsudgifterne og -som konsekvens heraf - også driftsudgifterne til at stige u hensigtsmæssigt."

Haderslev stift foreslår, at "det overlades til de enkelte stiftsøkonomiudvalg/stiftsråd at træffe bestemmelse om retningslinjerne for en fordeling af præsteembedskapitalerne."

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 25.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var en bred og næsten enstemmig opbakning til forslaget i høringen af betænkningen, hvor 63 ud af 68 høringssvar (93 pct.) tilsluttede sig. Et provstiudvalg ønskede dog at fastholde en sondring imellem præsteembeder og kirkekapitaler for at hindre en lettere adgang til at anvende kapitalerne til anlægsudgifter, mens et stift foreslog, at fordelingen af præsteembedekapitalerne burde overlades til de enkelte stiftsøkonomiudvalg/stiftsråd.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet viser en enstemmig opbakning til forslaget, om end enkelte stifter har forslag til retningslinjerne for fordelingen af præsteembedekapitalerne:

Biskoppen og stiftsøvrigheden over Ribe Stift tilslutter sig overvejende, men anfører, at lovforslagets § 4, pkt. 18 om indsættelse af en ny § 21a giver anledning til følgende overvejelser: Fordelingsreglen i bestemmelsens 2. punktum er formuleret således, at den undtagelsesfrit vil skulle finde anvendelse ved fordeling af præsteembedets kapital i et flersognspastorat. En sådan fordeling efter forholdstal vil typisk give et rimeligt resultat. Der vil dog kunne forekomme tilfælde, hvor en fordeling efter forholdstal ikke vil opleves som retfærdig, f.eks. hvor et flersognspastorat ikke har nogen lang historie bag sig, og hvor man i hvert sogn derfor er meget bevidst om, med hvilke værdier, man indgik i samarbejdet. Der kan f.eks. være tale om et tyndt befolkning, men velstående sogn, der for relativt kort siden er blevet sammenlagt med et tættere befolkning, men mere fattigt sogn. Det skal derfor foreslås, at bestemmelsen suppleres med et 3. punktum, der evt. kan formuleres således: *"Såfremt der ud fra særlige lokale forhold kan opnås enighed blandt de involverede menighedsråd om anvendelse af et andet fordelingsprincip, kan dette lægges til grund for fordelingen i stedet for en forholdsmæssig fordeling."*

Biskoppen og stiftsøvrigheden over Ribe stift tilføjer, at som § 21a er formuleret i forslaget, er der tale om en bestemmelse, der alene angiver, hvorledes fordelingen af præsteembedskapitaler i et flersognspastorat skal foretages, når de overføres til de enkelte sognes kirkekapital. Når denne fordeling er gennemført overalt, er bestemmelsen overflødig. Et lignende behov for retningslinjer vil imidlertid fortsat bestå i forhold til deling af kirkekapitaler, når der i fremtiden sker ændringer i sognes sammensætning og afgrænsning. Det foreslås, at bestemmelsen i konsekvens heraf formuleres således, at den også finder anvendelse ved sådanne fremtidige delinger af kirkekapitaler, eller at der optages en tilsvarende bestemmelse om fordeling af kirkekapitaler i loven.

Biskoppen over Københavns Stift tilslutter sig forslaget og tilføjer ligeledes, at det kan være hensigtsmæssigt med retningslinjer for, hvordan gennemførelsen af nedlæggelse af kirkekasser og præstegårdskasser skal gennemføres.

Biskoppen over Fyens Stift tilslutter sig forslaget, men der bør tages højde for, hvorledes der forholdes med de ejendomme, der ejes af præstegårdskassen. Skal der eksempelvis tinglyses en særlig andelsrettighed på ejendomme i forbindelse med ophævelsen af præsteembedskapitalerne.

Biskoppen og stiftsøvrigheden over Haderslev Stift kan tilslutte sig forslaget om, at præsteembedskapitalerne overføres til kirkekapitalerne, jf. forslaget § 21 a, 1. pkt. De kan derimod **ikke** tilslutte sig forslaget i § 21 a, 2. pkt. om fordeling af præsteembedets kapitaler i de tilfælde, hvor præsteembedet omfatter flere sogne.

Det er opfattelsen, at fordelingen af præsteembedets kapitaler i stedet skal afgøres af stiftsøvrigheden efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, idet udgangspunktet dog skal være en fordeling ud fra et geografisk tilknytningsforhold til det enkelte sogn, således forstået at en præsteembedskapital,

der kan hidføres til salg eller afståelse vedrørende en bestemt fast ejendom, overføres til det sogns kirkekasse, hvori ejendommen er beliggende. Den historiske oprindelse af de indbetalte præsteembedskapitaler er således særdeles egnet som fordelingsnøgle.

Stiftsøvrighederne har hidtil fundet hjemlen til afgørelse om deling af kapitaler i økonomilovens § 23, stk. 1, 1. pkt. som et forhold, der falder ind under bestyrelsen af kapitalerne. Det foreslås, at hjemlen til deling af kapitalerne tydeliggøres. Da der er tale om en overgangsordning på samme måde som nedlæggelse af kirkedistrikterne foreslås, at hjemlen tydeliggøres i forslagets § 9, og at hjemlen til overførsel af kapitalerne i § 21 a ligeledes overføres til denne ikrafttrædelsesbestemmelse, således at § 9 får følgende indhold: "Præsteembedets kapitaler overføres til kirkens kapitaler i det pågældende sogn.

Stk. 2 Stiftsøvrighederne træffer afgørelse om deling af præsteembedskapitalerne i pastorater med flere sogne. Stiftsøvrighedens afgørelse herom er endelig.

Stk. 3 Kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om proceduren vedrørende overførsel af præsteembedets kapitaler, jf. § 4, nr. 18.

Stk. 4 Kirkeministeren kan fastsætte regler om kirkedistriktets omdannelse til sogne."

Biskoppen og stiftsøvrigheden over Haderslev Stift kan for så vidt angår præsteembedets faste ejendomme endelig **ikke** tilslutte sig ministeriets diffuse anførsel om at "tilsvarende skal der ske lighedeling af et præsteembedes faste ejendomme ved udskillelse fra et sogn."

Ved biskoppens beslutning om opsplitning af sognene i et pastorat vil spørgsmålet om deling af embedskapitalerne efter fordelingen af disse på kirkekapitalerne ikke længere være et aktuelt problem. Derimod vil der fortsat kunne rejse spørgsmål om, hvorvidt embedets faste ejendomme skal deles.

Deling af dette ene aktiv frem for andre virker tilfældig og uigennemtænkt, og stiftet vil derfor på det kraftigste anbefale, at man fortsat følger det princip, at aktiver og passiver fordeles ud fra en geografisk afgrænsning og ikke ud fra et forholdstal. Under alle omstændigheder kan stiftet ikke anbefale en forholdsmæssig deling af et bestemt aktiv og passiv, mens andre ikke undergives en deling.

Afslutningsvis foreslås, at kompetencen til at træffe afgørelse om deling af aktiver og passiver henlægges til stiftsøvrigheden, og at hjemlen hertil præciseres i et nyt stk. 2 i § 23 med følgende ordlyd:

"Stk. 2. Stiftsudvalget vedrørende økonomi træffer afgørelse om deling af et præsteembedes faste ejendomme i tilfælde af opsplitning af et flersognspastorat. Stiftsudvalgets afgørelse kan påklages til Kirkeministeriet.

Danmarks Provsteforening tilslutter sig forslaget med forbehold for den risiko, der er for, at der gøres indhug i de samlede midler.

Lovforslaget efter høring

Høringsvarene har ikke givet anledning til at ændre lovforslaget.

Side 28
Dokument nr. 385279

Det andet punkt vedrører forvaltningen af kirkekapitalerne, hvortil der er afgivet 13 høringssvar og heraf tilsluttede 12 sig (92 pct.). Tilslutningen fordelt på de enkelte høringssvar fremgår af tabel 15.

Tabel 15. Forenklede regler for den fremtidige forvaltning af kirkekapitalerne (Det endelige lovforslags § 4, nr. 18)

	MR	PRO	ST	LfM	Pro.f	Præ.f	Org	Priv	Antal svar
§4.18	-	↑ 100%	↑ 88%	↑ 100%	↑ 100%	↑ 100%	-	↑ 100%	13
<p><u>Forenklede regler for den fremtidige forvaltning af kirkekapitalerne</u></p> <p>§21b Til kirkens kapitaler indbetales provenu, der er fremkommet ved salg eller anden afståelse af rettigheder.</p> <p>Stk. 2 Kirkeministeren kan fastsætte regler for udbetaling af kirkens kapitaler bortset fra gravstedskapitaler.</p>									
<p><u>Høringen af betænkningen:</u></p> <p>Der blev afgivet 64 høringssvar, heraf tilsluttede 60 sig svarende til 94 pct.</p> <p>Der er næsten fuld opbakning til forslaget.</p>									

Anm.: Lovforslaget vedrører betænkningens forslag 26.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at der var en næsten fuld opbakning til forslaget i høringen af betænkningen, hvor 60 ud af 64 høringssvar (94 pct.) tilsluttede sig.

Bemærkningerne knyttet til høringen af lovudkastet viser en tilsvarende tilslutning til forslaget, hvor alle på nær et enkelt stift tilslutter sig:

Biskoppen og stiftsøvrigheden over Haderslev Stift foreslår i forhold til forslaget til § 21 b, stk. 1 en redaktionel tilføjelse med følgende ordlyd: ”.....over kirkens eller præsteembedets faste ejendomme.” Herved kommer ordlyden til at svare til det anførte i bemærkningerne.

Præsteforeningen peger på, at når jord og ejendom kapitaliseres, og midlerne indgår i driften, forringes kirkens ejendom for kommende generationer. Præsteforeningen ønsker at advare mod at forstærke incitamentet til at sælge folkekirkens faste ejendom og jord.

Biskoppen og stiftsøvrigheden over Roskilde Stift kan ikke tilslutte sig forslaget men anfører, at den hidtidige binding om, at der ikke kan ske udbe-

taling af tiende-, - grundbyrde- og jordrenteafløsningskapitalerne ikke fjernes som foreslået, men fortsat bevares.

Side 29
Dokument nr. 385279

Lovforslaget efter høring

Høringssvarerne har ikke givet anledning til at ændre lovforslaget.